

**PAUL
AUSTER**
Leviathan

1993 Médicis Étranger Ödülü
Çeviri: SEÇKİN SELVİ

16. BASKI

çağdaş

PAUL AUSTER
LEVIATHAN

Can Çağdaş

Leviathan, Paul Auster

© 1992, Paul Auster

© 1994, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları, Viking, Penguin Group Inc. (USA) ve Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1994

16. basım: Şubat 2019, İstanbul

Bu kitabın 16. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Arı Matbaası
Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,
Topkapı, İstanbul
Sertifika No: 31900

ISBN 978-975-07-3541-7

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750735417

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

PAUL AUSTER
LEVIATHAN

ROMAN

1993 MÉDICIS ÉTRANGER ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren

Seçkin Selvi

♥can

Paul Auster'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

<i>Ay Sarayı</i> , 1991	<i>Brooklyn Çılgınlıkları</i> , 2007
<i>Yalnızlığın Keşfi</i> , 1991	<i>Yazı Odasında Yolculuklar</i> , 2007
<i>Son Şeyler Ülkesinde</i> , 1992	<i>Duvar Yazısı</i> , 2008
<i>Şans Müziği</i> , 1993	<i>Karanlıktaki Adam</i> , 2008
<i>Kırmızı Defter</i> , 1993	<i>Lulu Köprüde</i> , 2009
<i>Yükseklik Korkusu</i> , 1995	<i>Görünmeyen</i> , 2010
<i>Duman - Surat Mosmor</i> , 1998	<i>Sunset Park</i> , 2011
<i>Cebi Delik</i> , 1999	<i>Kış Günlüğü</i> , 2012
<i>Timbuktu</i> , 1999	<i>Şimdi ve Burada</i> (J.M. Coetzee ile birlikte), 2013
<i>Köşeye Kısırmak</i> , 2000	<i>İç Dünyamdan Notlar</i> , 2014
<i>Yanılsamalar Kitabı</i> , 2002	<i>Babamın Tanrı Olduğunu Sandım</i> (editör), 2015
<i>Kehanet Gecesi</i> , 2004	<i>4 3 2 1</i> , 2017
<i>Cam Kent</i> , 2004	
<i>Hayaletler</i> , 2004	
<i>Kilitli Oda</i> , 2004	

PAUL AUSTER, 1947 yılında ABD'nin New Jersey eyaletinde, Newark'ta doğdu. Daha 12 yaşındayken, önemli bir çevirmen olan amcasının kitaplarını okuyarak edebiyata büyük bir ilgi duymaya başladı. Columbia Üniversitesi'nde Fransız, İngiliz ve İtalyan edebiyatı okuduktan sonra dört yıl kadar Fransa'da yaşadı, Fransız yazarlardan çeviriler yaptı. XX. yüzyıl Fransız şiiri üstüne önemli bir antoloji hazırladı. İlk kez 1987'de *New York Üçlemesi* adlı yapıtıyla büyük ilgi gördü. Daha sonra *Ay Sarayı*, *Kehanet Gecesi*, *Köşeye Kısırmak*, *Son Şeyler Ülkesinde*, *Leviathan*, *Şans Müziği*, *Timbaktu*, *Yanılsamalar Kitabı*, *Yükseklik Korkusu*, *Brooklyn Çılgınlıkları*, *Yazı Odasında Yolculuklar*, *Karanlıktaki Adam* ve *Sunset Park* adlı romanları, *Yalnızlığın Keşfi* adlı anı-romanı, *Kırmızı Defter* adlı öykü kitabı birbirini izledi. Auster, eşi yazar Siri Hustvedt ve iki çocuğuyla birlikte New York, Brooklyn'de yaşıyor.

SEÇKİN SELVİ, Üsküdar Amerikan Koleji'ni bitirdi. Öğrenimini Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde sürdürdü. Çevirmenlik, gazetecilik ve tiyatro eleştirmenliği dallarında çalıştı. *Tiyatro 70* ve *Edebiyat 81* dergilerini çıkardı. *Günaydın* ve *Sabah* gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. 1986 yılından bu yana *Milliyet Sanat Dergisi*'nde tiyatro eleştirileri yazıyor. Müjdat Gezen Sanat Merkezi ve Yeditepe Üniversitesi'nde eleştiri dersi verdi. 1957 yılından bu yana tiyatro, felsefe ve edebiyat dallarında 150'nin üstünde yapıt çevirdi.

Don DeLillo için...

Her gerçek Devlet yozlaşmıştır.

–Ralph Waldo Emerson

I

Altı gün önce, Wisconsin'in kuzeyindeki bir yol kenarında, adamın biri kendini havaya uçurdu. Hiç tank yoktu, ama anlaşıldığı kadarıyla, yapmakta olduğu bomba kazayla patladığı sırada, adam yola park ettiği arabasının hemen yanındaki çayırdaki oturuyordu. Adli tıp raporuna göre, adam anında öldü. Gövdesi paramparça oldu ve patlamanın olduğu yerden on beş metre uzakta bile et parçaları bulundu. Bugüne (4 Temmuz 1990) kadar adamın kim olduğunu bilen çıkmadı. Yerel polis ve Alkol, Tütün, Ateşli Silahlar Şubesi'nin ajanları ile birlikte çalışan FBI, araştırmaya yedi yaşındaki mavi Dodge'a bakarak başladı; ama çok geçmeden arabanın çalıntı olduğu –12 Haziran'da Joliet'deki bir otoparktan güpegündüz çalındığı– anlaşıldı. Mucizevi bir biçimde patlamadan pek zarar görmemiş olan cüzdanı karıştırdıklarında da aynı sonuçla karşılaştılar. Polisler cüzdanı açınca bir ipuçları hazinesi bulduklarını sandılar –ehliyet, sosyal sigorta numarası, kredi kartları–, ne var ki, bu belgelerle ilgili bilgileri bilgisayara yükledikleri zaman, hepsinin ya sahte ya da çalıntı olduğu ortaya çıktı. Bir sonraki aşama, parmak izlerinin kontrolü olacaktı, ancak adamın elleri bombayla parçalandığından, parmak izi de kalmamıştı. Arabadan da hayır yoktu. Dodge, kömürleşmiş çe-

lik ve erimiş plastikten oluşan bir enkaz durumundaydı; polisin tüm çabalarına karşın arabada tek bir parmak izi bulunamadı. Adamın ağzında diş kalmışsa, belki bu polise biraz yardımcı olur; ama bu da epey zaman alır, hemen hemen birkaç ay sürer. Sonunda mutlak bir şeyler yakıştıracaklardır, ama parçalanmış kurbanın kimliğini saptayınca kadar yapabilecekleri hiçbir şey yok.

Bence ne kadar uzun sürerse o kadar iyi. Anlatmak zorunda olduğum öykü oldukça karmaşık ve eğer polis bir sonuca ulaşmadan bitiremezsem, yazacağım sözcüklerin hiç anlamı kalmaz. İş ortaya çıkınca bin türlü yalan uydurulacak, çirkin saptırmalar gazetelerde, dergilerde çarşaf çarşaf yazılacak ve bir insanın saygınlığı göz açıp kapayana kadar yok edilecek. Yaptığını savunuyor değilim, ama o artık kendini savunacak durumda olmadığına göre, en azından onun kim olduğunu ve Wisconsin'in kuzeyindeki o yolun kıyısına nelerden geçerek geldiğinin gerçek öyküsünü aktarabilirim. O yüzden elimi çabuk tutmak zorundayım; zamanı geldiğinde hazırlıklı olmalıyım. Olur da işin sırrı çözülemezse, yazdıklarımı kendime saklarım, kimsenin bir şey bilmesine gerek olmaz. Olabilecek en iyi sonuç bu; tarafların tek söz söylemediği mutlak bir suskunluk. Ama buna bel bağlayamam. Yapmam gerekeni yapabilmek için, polisin sonuca yaklaştığını, onun kimliğini er geç bulacaklarını varsaymalıyım. Hem de yazacaklarımı bitirinceye kadar geçecek süre içinde değil, her an, şu andan başlayarak her an çözüme ulaşabileceklerini düşünmeliyim.

Patlamanın ertesi günü, ajanslar kısa bir haber geçtiler. Hani şu gazetede yazıların arasına sıkıştırılan, iki paragraflık, hiçbir şey anlatmayan haberlerden biri, ama o gün öğle yemeğimi yerken *The New York Times*'da gözüme ilişiverdi. Ve aklıma ilk gelen Benjamin Sachs oldu. Haberde, söz edilen kişinin o olduğunu belirten

hiçbir şey yoktu, yine her şey yerli yerine oturuyor gibiydi. Neredeyse bir yıldır görüşmemiştik, ancak son konuşmamızda anlattıkları, başının iyice belada olduğuna, bir karanlık, belirsiz felakete koştduğuna inanmam için yeterliydi. Ne demek istediğimi anlatamadıysam, bombalardan söz ettiğini, sözü döndürüp dolaştırıp bombalara getirdiğini de açıklamalıyım. O günü izleyen on bir ay boyunca içimde hep bu korkuyla –onun kendini öldüreceği, bir gün gazeteyi açıp arkadaşımın kendini havaya uçurduğunu okuyacağım korkusuyla– yaşadım. Başlangıçta bu ürkütücü bir sezgiden, saçma bir önsezi den öte değildi; ama bir kez aklıma düşünce bir daha kurtulamadım ondan. Haberi okuduktan iki gün sonra, iki FBI görevlisi evime geldi. Kim olduklarını söyledikleri anda, düşündüklerimde haklı olduğumu anladım. Kendini havaya uçuran adam Sachs'dı. En ufak kuşkuya yer yoktu. Sachs ölmüştü ve şu anda ona yapabileceğim tek iyilik, öldüğünü kimseye söylememektir.

Haberi okuduğum zaman keşke görmeseydim demiştim, ama iyi ki görmüşüm. Böylece, en azından şoku atlatmam için birkaç gün kazanmış oldum. FBI memurları soru sormaya geldiklerinde hazırlıklıydım, bu da kendimi tutmama yardımcı oldu. İzimi bulmalarının kırk sekiz saat almış olmasına da alınmadım. Sachs'ın cüzdanından çıkanlar arasında, adımın başharfleri ile telefon numaramın yazılı olduğu bir kâğıt parçası da varmış. Bunun üzerine beni aramaya başlamışlar. Ama aksiliğe bakın ki, o numara New York'taki evimin numarası ve ben de on gündür ailemle birlikte yazı geçirmek üzere Vermont'da kiraladığımız evdeyim. Burada olduğumu keşfedinceye kadar kim bilir kaç kişiyle konuştular. Bu arada, oturduğumuz evin Sachs'ın eski karısının evi olduğunu söyleyeyim de, öykünün ne kadar karışık ve karmaşık olduğunu iyice anlayın.

Polislere hiçbir şey bilmiyormuş gibi yapmaya, açık vermemeye çalıştım. Gazetede ki haberi okumadım, dedim. Bombalar, çalıntı arabalar, Wisconsin'deki köy yolları ile ilgili bir şey bilmiyorum, dedim. Yazar olduğumu, ekmeğimi kazanmak için roman yazdığımı, isterlerse araştırabileceklerini – ama bunun soruşturmalarına bir yarar sağlamayacağını, yalnızca zaman yitirmiş olacağını söyledim. Belki de öyledir, peki, ama ya ölünün cüzdanından çıkan kâğıda ne buyrulur, dediler. Beni herhangi bir şeyle suçlamıyorlardı, ancak adamın telefon numaramı üzerinde taşıması, aramızda bir ilişki olduğunu gösteriyordu. Bunu kabul etmeliydim, değil mi? Evet, tabii, ama böyle bir olasılık ile de gerçek olduğu anlamına gelmezdi. Birinin telefon numaramı edinmesi için binbir olasılık vardı. Dünyanın dört yanında dostlarım vardı, içlerinden biri numaramı tanımadığım birine vermiş olabilirdi, o da başka birine. Polisler olabilir tabii, dediler, ama insan tanımadığı birinin numarasını ne diye üzerinde taşıyacak ki? Yazar olduğum için, dedim. Ya, öyle mi dediler, peki yazar olmanız ne fark eder? Çünkü kitaplarım yayımlanıyor, dedim. İnsanlar da onları okuyor ve ben o insanların kim olduğunu hiç bilmiyorum. Hiç bilmeden, yabancıların yaşamlarına giriyorum ve kitabım ellerinde olduğu sürece benim ağzımdan çıkanlar onlar için tek gerçek oluyor. Bu normaldir, kitap okurken öyle olur, dediler. Evet öyledir, dedim, ama kimi zaman kafadan çatlaklar da çıkar. Kitabınızı okurlar, kitaptaki bir söz içlerine işler. Birdenbire sizin kendilerine ait olduğunuza, dünyadaki tek dostlarınızın siz olduğunuza inanıverirler. Ne demek istediğimi açıklamak için de hepsi gerçek olan, hepsi başımdan geçmiş örnekler verdim. Dengesiz mektuplar, sabahın üçünde edilen telefonlar, imzasız tehditler. Daha geçen yıl, diye sözümü sürdürdüm, anladım ki adamın biri kendini benim yeri-

me koymuş – benim adıma mektuplara yanıt veriyor, kitapçılara girip kitaplarımı imzalıyor, yaşamımın kıyılarında uğursuz bir gölge gibi dolanıyor. Kitap gizemli bir nesnedir, dedim, bir kez dünyada dolaşmaya başladı mı, her şey olabilir. Her türlü belaya yol açabilir ve bu durumda sizin elinizden hiçbir şey gelmez. İyi de olsa, kötü de olsa, ipler artık sizin elinizde değildir.

Olaydan hiç habersiz olduğuma inanıp inanmadıklarını bilmiyorum. İnanmadıklarını sanıyorum, ama inanmasalar bile bu strateji bana biraz zaman kazandırdı. Daha önce hiç FBI ajanlarıyla konuşmadığımı düşünecek olursak, sorgulama sırasındaki tutumum hiç de fena sayılmaz gibi geliyor. Serinkanlıydım, nazıktım, hem yardımcı olmaya çalışıyormuş, hem de şaşkınlık içindeymiş gibi davranmayı becerdim. Bu kadarı bile benim için başarıdır. Genellikle insanları aldatmayı beceremem, yıllardır uğraşmama karşın kimsecikleri kandıramadım. Önceki gün bu konuda başarılı olmuşsam, bunda FBI memurlarının da payı vardı. Bu konuşmalarıyla da değil, görüntüleriyle, rollerine tam uyum sağlayan kılıklarıyla yaptılar; en ufak ayrıntıya kadar, kafamdaki FBI memuru tipine uyuyorlardı – açık renk yazlık takımlar, kalın köseleli pabuçlar, yıka-ütülemeden giy türünden gömlekler, geniş çerçeveli güneş gözlükleri. Bunlar olmazsa olmaz güneş gözlükleriydi ve bir yapaylık getiriyordu. Sanki bunları takanlar birer aktörmüş, ucuz bir filmde ufak bir rol oynayan figüranlarmış gibi oluyordu. Bütün bunlar beni tuhaf bir biçimde rahatlattı; şimdi düşünüyorum da, bu gerçek değilmiş görüntüsünün işime yaradığını anlıyorum. Bu, kendimi de bir aktör gibi görmemi sağladı ve bir başkası olduğum için onları aldatmaya, en ufak vicdan azabı duymadan yalan söylemeye hak kazandım.

Ancak, onlar da aptal değillerdi. Biri kırklarında, öteki çok daha gençti, belki yirmi beş yirmi altı; ama

ikisinin de gözlerinde beni her an tetikte tutan bir bakış vardı. Bu bakışın ne olduğunu tam olarak anlatabilmem zor; ürkütücü olan, galiba boş bakmaları, içlerinden geçeni ele vermemeleri ve aynı anda hem her şeyi görüyormuş, hem de hiçbir şeyi görmüyormuş gibi olmalarıydı. Bu bakışlardan öylesine anlam çıkmıyordu ki, adamların ne düşündüklerini hiç kestiremedim. Gözleri, gereğinden fazla sabırlı, kayıtsızlığa bürünmekte gereğinden fazla ustaydı; buna karşın alabildiğine uyanık, sizi tedirgin etmek, ağzınızdan kaçanları ve dil sürçmelerinizi fark ettirmek, sizi sindirmek üzere eğitilmişçesine uyanık bakışlardı. Adları Worthy ve Harris idi, ama hangisi hangisiydi unuttum. Fiziksel yönden, insanı rahatsız edecek kadar, sanki aynı kişinin gençliği ve yaşlılığıymışçasına birbirlerinin kopyasıydılar: Uzun, ama fazla uzun değil; irikiyim, ama fazla irikiyim değil; sarı saçlar, mavi gözler, tırnakları tertemiz büyük eller. Gerçi konuşma tarzları farklıydı; ama bu ilk izlenimden kesin sonuçlar çıkarmaya kalkışmıyorum. Bildiğim tek şey, sıralarını beklemeleri, gerektiğinde rolü birbirlerine aktarmaları. İki gün önce bana geldiklerinde, genç olanı sert adamı oynuyordu. Soruları katı ve kestirmeydi, işini çok ciddiye alıyormuş gibiydi; örneğin hiç gülümsemiyor, zaman zaman küstah ve sinir bozucu bir resmiyet içinde konuşuyordu. Yaşlı olanı daha yumuşak, daha dostça davranıyor, konuşmayı doğal bir hava içinde sürdürmeye niyetli görünüyordu. Hiç kuşkusuz bu yüzden de çok daha tehlikeliydi, yine de onunla konuşmanın pek tatsız olmadığını itiraf etmeliyim. Kitaplarımla ilgili olarak aldığım manyak tepkileri anlatmaya başladığım zaman, bu konunun onu ilgilendirdiğini gördüm ve beklediğimden daha uzun süre anlatmama izin verdi. Beni yokluyor olmalıydı, konuşTURARAK nasıl biri olduğumu, kafamın nasıl çalıştığını kestirecekti, birinin benim kimliğimi kullandığından

söz ettiğimde, bunu bir soruşturma konusu yapmayı bile önerdi. Belki bu da bir oyundu, ama pek sanmıyorum. Bu öneriyi reddettiğimi söylemeye gerek yok, fakat koşullar farklı olsaydı yardım önerisini geri çevirmeden önce bir kez daha düşünürdüm. Bu konu uzun zamandır canımı sıkıyor ve işin aslını öğrenmek istiyorum.

Ajan, “Ben pek roman okumam,” dedi. “Hiç zaman bulamıyorum.”

“Öyle, çoğu kişi roman okumaya zaman bulamaz,” dedim.

“Romanlarınız iyi olmalı. İyi olmasaydı, sizinle bu kadar uğraşmazlardı.”

“Belki de kötü oldukları için uğraşıyorlardır. Bu günlerde herkes edebiyat eleştirmeni kesildi. Okuduğun kitabı beğenmediysen, gider yazarı tehdit edersin. Bunun da kendine göre bir mantığı var. Herif senin canını sıkan bir şey yazmışsa, bunu ona ödetirsin.”

Memur, “Niye uğraştıklarını anlamak için, oturup kitaplarınızdan birini okumam gerek herhalde,” dedi. “Umarım aldırılmazsınız.”

“Tabii aldırmam. Okunsunlar diye kitapçılarda duruyorlar.”

Böylece ziyaret tuhaf bir biçimde bitti. FBI memuru kitaplarımın adlarını yazıp gitti. Adamın neyin peşinde olduğunu hâlâ kestiremiyorum. Belki kitaplarda bir ipucu yakalayacağını sanıyordur, belki de benimle işinin henüz bitmediğini, yeniden geleceğini ima etmek için böyle yaptı. Ne de olsa, ellerindeki tek ipucu benim ve eğer yalan söylediğimi düşünüyorlarsa beni kolay kolay unutmayacaklardır. Bunun dışında ne düşündükleri hakkında en ufak bir fikrim yok. Bana terörist gözüyle bakacaklarını pek sanmam; ancak bunu terörist olmadığını kendim bildiğim için söylüyorum. Oysa onlar bilmiyorlar ve pekâlâ bu fikri geliştirip geçen hafta Winconsin’de patla-

yan bomba ile aramda bir ilinti kurmaya çalışabilirler. Bunu yapmasalar bile, uzun süre benimle ilgilenecekleri bir gerçek. Sorular soracaklar, yaşantımı didik didik edecekler, kimlerle arkadaşlık ettiğimi öğrenecekler ve önünde sonunda Sachs'ın adı ortaya çıkacak. Bir başka deyişle, ben burada Vermont'da bu öyküyü yazmaya çalışırken, onlar da kendi öykülerini yazacaklar. Bu benim öyküm olacak ve öyküyü tamamladıklarında, beni benim kadar tanıyor olacaklar.

Karımla kızım, FBI memurları gittikten yaklaşık iki saat sonra eve döndüler. Sabah erkenden arkadaşlarına gitmişlerdi ve Harris ile Worthy geldikleri zaman evde olmadıklarına seviniyordum. Karımla hemen hemen her şeyi paylaşıyoruz, ama bu olanları ona anlatmam gerektiğini sanmıyorum. Iris, Sachs'ı çok severdi, ama ben onun için birinci plandayım ve eğer Sachs yüzünden FBI ajanlarıyla başımın derde gireceğini anlarsa, beni durdurmak için yapmayacağı yoktur. Şu anda da bu riski göze alamam. Doğruyu yaptığıma sonunda onu inandırabilsem bile bu çok zaman alır, oysa benim böyle bir lükse ayıracak zamanım yok, her dakikamı üstlendiğim işe vermek zorundayım. Üstelik, Iris dediğimi kabul etse bile kendi kendini yiyecektir, bunun da bir yararı olmaz. Nasıl olsa sonunda gerçeği öğrenecek; zamanı gelince her şey gün ışığına çıkacak. Onu aldatmak istemiyorum, yalnızca olabildiğince uzun süre üzüntüden uzak tutmak istiyorum. Bunun da çok zor olacağını sanmıyorum. Nasıl olsa buraya yazmaya geldim ve Iris, küçük atölyeme kapanıp çalıştığımı sanırsa, bundan ne çıkar? Yeni romanım üzerinde çalıştığımı düşünecek ve nasıl canla başla çalıştığımı, saatlerce yazdıktan sonra ne kadar çok yol aldığımı görünce sevinecektir. Iris de denklemin bir parçası ve o mutlu olmazsa yazmaya başlama cesaretini bulacağımı sanmıyorum.

Parlak ve yetenekli yazar Benjamin Sachs, karlı bir kış günü bir yol kenarında, hazırlamaya çalıştığı bombanın patlamasıyla paramparça olur. Yakın dostu Peter Aaron, Benjamin'in umulmadık ölümünü araştırırken onunla ilgili akıl almaz bilgiler edinir. Olayı soruşturan yetkililer kendilerince bir "gerçek" uydurmadan, Benjamin'in ölümünün ardındaki gerçeği ortaya çıkarmaya çalışır. Benjamin, bir gizli örgüt üyesi midir? Neden bir başkasının kimliğine bürünmüştür?

Leviathan, günümüzün en yaratıcı yazarlarından Paul Auster'in başyapıtlarından. Kendi tarzını her romanında biraz daha yetkinleştiren Auster, gözüpek bir polisiye öyküyü yazınsal bir ustalıkla anlatırken, günlük yaşama beklenmedik bir biçimde giriveren şiddeti, kıvrak bir dil ve şaşırtıcı bir kurguyla sorguluyor. **Leviathan**, okurlarını derinden etkileyen bir dostluk ve ihanet romanı.

